

(สำเนา)

ที่ สร.๐๘๐๒/๓๙๑๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๕ กันยายน ๒๕๑๗

เรื่อง การประกาศโฆษณาผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. ๒๕๐๗
และพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สส.๐๕๐๕/๒๘๒๙ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๑๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงสาธารณสุขได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นเกี่ยวกับการประกาศโฆษณาผู้ทำความผิดพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาเรื่องนี้และตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และได้เชิญผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขมาชี้แจงข้อเท็จจริงบางประการ แล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. กรณีอาหาร พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจประกาศให้ประชาชนทราบว่าผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารได้ ในเมื่อตรวจพิสูจน์เป็นที่แน่นอนแล้วว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม หรือภาชนะบรรจุไม่ถูกต้อง โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีและรอจนกว่าคดีถึงที่สุดเสียก่อน ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหาร พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งบัญญัติว่า “อาหารหรือภาชนะบรรจุที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้หรือเก็บมาตามมาตรา ๒๐ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจพิสูจน์เป็นที่แน่นอนแล้วว่าเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามมาตรา ๑๖ เป็นอาหารปลอมตามมาตรา ๑๗ หรือเป็นภาชนะบรรจุที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมคุณภาพอาหาร ถ้ามิได้มีการฟ้องคดีต่อศาล พนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจสั่งทำลายหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามที่เห็นสมควร ฯลฯ”

๒. กรณียา ตามหลักวิชาเภสัชศาสตร์ ยาทุกชนิดต้องกำหนดมาตรฐานไว้ว่าให้มี VARIATION ได้ไม่เกินร้อยละเท่าใด การผลิตต้องมีการควบคุมคุณภาพโดยการตรวจวัตถุดิบก่อนการผลิตและการตรวจเมื่อผลิตเสร็จพร้อมที่จะส่งจำหน่ายนอกจากนี้ยาชนิดเดียวกันอาจผลิต

ขึ้นหลายครั้ง ในการผลิตแต่ละครั้งผู้ผลิตจะต้องเก็บตัวอย่างยาที่ผลิตไว้ในสถานที่เก็บที่โรงงานซึ่งจะต้องมีการควบคุมอุณหภูมิและความชื้นให้เหมาะสม ยาที่สั่งมาจากต่างประเทศผู้นำเข้าต้องเก็บตัวอย่างไว้จำนวนหนึ่งเช่นกัน ยาทุกจำนวนที่ผลิตขึ้นหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรแต่ละครั้งจะถือว่ามีความคุณภาพเท่าเทียมกันทั้งหมด

ในทางปฏิบัติของกระทรวงสาธารณสุข เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไปเก็บตัวอย่างยาจากร้านขายยามาตรวจ พนักงานเจ้าหน้าที่จะนำตัวอย่างยาชนิดและที่ผลิตรุ่นเดียวกันที่โรงงานผลิตยาหรือที่ผู้นำเข้าเก็บไว้มาตรวจด้วยทุกครั้ง ถ้าผลการตรวจตัวอย่างยาจากร้านขายยาและยาที่โรงงานผลิตหรือผู้นำเข้าเก็บไว้พบว่า เป็นยาปลอม ยาเสื่อมคุณภาพหรือไม่ได้มาตรฐานก็จะถือว่ายาชนิดนั้น รุ่นนั้นทั้งหมดปลอมหรือเสื่อมคุณภาพหรือไม่ได้มาตรฐาน กระทรวงสาธารณสุขจะประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบ และสั่งอายัดยานั้นไว้ กับให้ร้านค้ารับบริการขายยานั้นทั่วประเทศ แต่ถ้าตรวจพบว่าตัวอย่างยาชนิดและรุ่นเดียวกันที่นำมาจากโรงงานผลิตหรือจากผู้นำเข้าไม่ปลอมหรือไม่เสื่อมคุณภาพ หรือมีมาตรฐานตามที่กำหนดเฉพาะยาที่เก็บตัวอย่างมาจากร้านขายยาเท่านั้นเป็นยาปลอมฯ กระทรวงสาธารณสุขจะประกาศโดยเจาะจงว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้นำตัวอย่างยาชื่ออะไร ผลิตขึ้นครั้งที่เท่าใด จากร้านขายยาร้านใด มาตรวจพิสูจน์แล้วปรากฏว่าตัวอย่างยาที่นำมาตรวจนั้นเป็นยาปลอม เสื่อมคุณภาพ หรือไม่ได้มาตรฐานเป็นกรณีๆ ไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าสำหรับกรณียา พนักงานเจ้าหน้าที่อาจประกาศให้ประชาชนทราบถึงการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้โดยไม่ต้องรอกว่าคดีจะถึงที่สุดเสียก่อน แม้ไม่มีกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ประกาศได้ การประกาศดังกล่าวย่อมกระทำได้ในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติการตามหน้าที่และไม่เข้าลักษณะเป็นหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา และไม่เป็นการกระทำละเมิดในทางแพ่ง

อย่างไรก็ตามในการประกาศของพนักงานเจ้าหน้าที่ สมควรที่จะระบุเจาะจงลงไปว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไปเก็บตัวอย่างยา ชื่ออะไร ผลิตขึ้นครั้งที่เท่าใด จากร้านขายยาผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ารายใด ได้จากการตรวจพิสูจน์แล้วปรากฏว่า ตัวอย่างยาที่นำมาตรวจนั้นปลอม เสื่อมคุณภาพหรือไม่ได้มาตรฐาน และจากการตรวจตัวอย่างยาชนิดเดียวกันและผลิตขึ้นคราวเดียวกันที่นำมาจากสถานที่เก็บตัวอย่างยาของโรงงานผลิตหรือผู้นำเข้าได้ผลอย่างไร ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้เคยปฏิบัติมาแล้ว เพื่อว่าถ้าการตรวจตัวอย่างยาที่นำมาจากสถานที่เก็บของโรงงานหรือผู้นำเข้าพบว่า ไม่ปลอม ไม่เสื่อมคุณภาพหรือมีมาตรฐานตามที่กำหนด ประชาชนจะได้ไม่เข้าใจว่ายาชื่อเดียวกันนั้นจำนวนอื่นที่มีได้นำมาตรวจพิสูจน์เป็นยาปลอมหรือเสื่อมคุณภาพไปทั้งหมด

อย่างไรก็ดี โดยที่การประกาศเช่นนี้ อาจเป็นต้นเหตุให้มีการฟ้องร้องกระทรวงสาธารณสุขขึ้นได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงใคร่ขอเสนอว่ากระทรวงสาธารณสุขควรติดต่อขอความเห็นในเรื่องนี้จากกรมอัยการอีกทางหนึ่งด้วย

อนึ่ง โดยที่การประกาศเช่นนี้ อาจเป็นต้นเหตุให้มีการฟ้องร้องกระทรวงสาธารณสุขขึ้นได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงใคร่ขอเสนอว่ากระทรวงสาธารณสุขควร

ติดต่อขอความเห็นในเรื่องนี้จากกรมอัยการอีกทางหนึ่งด้วย
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) สมภพ โหตระกิตย์
(นายสมภพ โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายไทย
โทร. ๒๒๐๒๐๖ - ๙